

Kommunförbundet Skåne
Box 53
221 00 Lund

Remiss. Översyn av ersättningsmodell för färdtjänst

Kommunförbundet Skåne har översänt remiss och information om Översyn av ersättningsmodell för färdtjänst.

Sydöstra Skånes kommuner (SÖSK) - Simrishamn, Sjöbo, Tomelilla och Ystad avger här ett gemensamt yttrande i ärendet.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis kan SÖSK-kommunerna inte ta ställning till föreslagen ersättningsmodell för färdtjänst förrän vi fått tydlig förklaring till kostnadsökningen och kan därför i avvaktan på detta inte godta nu föreliggande förslag.

Överlåtelse av huvudmannskapet för färdtjänsten

År 2010 tecknade SÖSK-kommunerna, tillsammans med 8 andra kommuner i östra Skåne avtal med Region Skåne om överlåtelse av huvudmannskapet för färdtjänst och riksfärdtjänst. Sammanlagt har 23 kommuner i Skåne överlåtit huvudmannskapet till Region Skåne. Enligt avtalet mellan Region Skåne och kommunerna skulle kommunerna lämna bidrag till Region Skåne till och med 2014-12-31. Därefter skulle färdtjänsten finansiera verksamheten genom skatteväxling. Detta blev inte möjligt eftersom samtliga skånska kommuner inte lämnat över verksamheten till Region Skåne. Därför tecknades år 2014 "Överenskommelse om fortsatt finansiering av överlåtna uppgifter enligt färdtjänst- och riksfärdtjänstlag mellan kommunerna och Region Skåne". I denna överenskommelse ingår att se över nuvarande ersättningsmodell inom 3 år räknat från 2015-01-01. Såväl modell och nivåer ska ses över för att säkerställa grunderna för finansieringen på längre sikt. Nuvarande ersättningsmodell grundar sig på respektive kommuns faktiska kostnader för handläggning och trafik vid anslutningstillfället. Ingen förändring av ersättningen har skett över tid förutom indexuppräkning.

Ny finansieringsmodell för färdtjänsten

Kommunförbundet Skåne har efter önskemål från kommunerna samordnat beredningen av ny finansieringsmodell för färdtjänsten. Förslag till ny finansieringsmodell har tagits fram för att utgöra underlag för budget 2018. Kostnaderna för 2016 ligger till grund för kommunens bidrag 2018. Detta för att ingångsvärdena i kommunens budgetarbete under 2017 ska vara kända. En justering av kostnadsberäkningen görs sedan vart fjärde år. Däremellan indexuppräknas beloppen.

Förslaget till ny ersättningsmodell formuleras som ett "Tillägg till Överenskommelse om fortsatt finansiering av överlåtna uppgifter enligt färdtjänst- och riksfärdtjänstlag".

Modellen bygger på att Region Skånes sammantagna kostnader för utförandet av övertagen verksamhet fördelas mellan de kommuner som överlåtit verksamheten. Kostnaderna utgörs av myndighetsutövning, beställningscentral, trafik kostnader (exkl. egenavgifter), ledningsfunktion, IT-kostnader samt övriga administrativa kostnader.

Andelen beräknas proportionellt enligt följande princip:

- Myndighetsutövning – antalet befintliga färdtjänstillstånd
- Beställningscentral – antalet resor
- Trafikkostnader – en mix mellan antalet resor och genomsnittlig reslängd baserat på en kostnad per resa och kilometer
- Övriga kostnader – antalet resor

Att respektive kommun ska bära sina kostnader kan vid en första anblick upplevas som fullt rimligt. Här är det viktigt att beakta att den enskilde kommunen inte kan påverka kostnadsutvecklingen utan avgörande blir i stället hur Skånetrafiken hanterar myndighetsutövningen, utbyggnaden av kollektivtrafiken, hur stor andel av resorna som görs som Jojoresor (vilket är kostnadsfritt för den enskilde kommun), hur resorna organiseras och upphandlas. Den föreslagna modellen tycks dessutom skapa en utjämningsseffekt så att kommuner med höga kostnader vid övergången till Region Skåne får minskade kostnader medan för kommuner med låga kostnader sker det en kostnadsökning.

Allmänna kollektivtrafiken

Genom satsning på ökad tillgänglighet och anpassning för funktionsnedsatta kunder kan den allmänna kollektivtrafiken idag erbjudas kunder som tidigare var hänvisade till särskilda färdtjänstresor. Det finns en tydlig indikation på att den tillgänglighetsanpassning som pågår i den allmänna kollektivtrafiken har en ekonomisk uppsida. Om den allmänna kollektivtrafiken blir så tillgänglig och attraktiv för kunder med funktionsnedsättning att de i större utsträckning väljer att resa med denna, kan den förväntade ökningen av färdtjänstresor hållas tillbaka. Görs anpassningen inte jämnt fördelat över Skåne påverkas kostnadsutvecklingen för respektive kommun i otakt. Härigenom behöver Region Skåne verka för utbyggnad av kollektivtrafikens tillgänglighet i hela Skåne. Redan nu är obalansen i länet med tyngdpunkt på sydvästra Skåne avsevärt tydlig. För att inte landsbygdskommunerna skall drabbas av höga färdtjänstkostnader p g a att utbudet av allmän kollektivtrafik är sämre och funktionsnedsatta därmed tvingas nyttja färdtjänst i större utsträckning, bör den nya ersättningsmodellen, i likhet med biljettpriiset i allmänna kollektivtrafiken, kompensera för sämre utbud av allmän kollektivtrafik.

Sydöstra Skåne drabbas av kraftig kostnadsökning för färdtjänsten

Sydöstra Skåne och de övriga 8 kommuner som överlämnade färdtjänsten till Region Skåne år 2010, drabbas av betydligt högre kostnader enligt den nya ersättningsmodellen i jämförelse med den nuvarande. Simrishamn med ca 1,5 mkr (24,3 %), Sjöbo med ca 1,8 mkr (59,0 %), Tomelilla med ca 1 mkr (43,0 %) och Ystad med ca 1,5 mkr (27,6 %). Detta samtidigt som kommunerna i nordvästra Skåne, som lämnade över färdtjänsten till Region Skåne några år tidigare, får en kostnadsminskning.

- Kostnaderna för transport totalt för deltagande kommuner har minskat med 13,61 % i den nya modellen jämfört med tidigare modell.
- SÖSK-kommunernas kostnader för transport har samtidigt ökat med mellan 9 % och 55 %.
- Antal resor har minskat totalt för deltagande kommuner från 2009 till 2015 med 2,9 % medan det har ökat för SÖSK-kommunerna med mellan 0,9 och knappt 50 %. Reslängden i SÖSK varierar mellan en ökning på 10 % och en minskning på 15 %.
- Kostnaden för handläggning (inklusive de nya delar som lagts till i den nya modellen) har ökat med 57 % totalt för samtliga deltagande kommuner.
- SÖSK-kommunernas kostnader för handläggning, inklusive kostnader enligt förslag till nya modellen, har ökat med mellan 80 % och 181 % i den nya modellen jämfört med den gamla.
- Antalet färdtjänstberättigade har i minskat åtminstone i vissa av SÖSK-kommunerna.

Noggrant underlag för kommunernas faktiska kostnader 2010

När SÖSK-kommunerna år 2010 överlämnade färdtjänsten till Region Skåne, togs ett noggrant underlag fram på respektive kommuns faktiska kostnader. Underlaget utgjordes i huvudsak av de uppgifter som togs fram av Samres beställningscentral, som i flera år innan överlämnandet, handlagt färdtjänstbeställningar och trafikledning. Kommunerna och Skånetrafiken samarbetade då kring beställningscentral, transportörupphandling och trafikledning. Alltså fanns ingen möjlighet att kommunerna i de delar som avser transportkostnader m.m. gick in med felaktiga kostnader. Tvärtom fick vissa av SÖSK-kommunerna gå in med högre handläggningskostnader än respektive kommun hade, eftersom Skånetrafikens beräknade kostnader för myndighetsutövning fördelades i proportion till andelen kommuninvånare.

Orimlig kostnadsökning

SÖSK-kommunerna hävdar att kostnadsökningen mellan 2010 och 2016 inte är rimlig för våra kommuner i förhållande till antal resor och reslängd samt antalet färdtjänstberättigade i jämförelse med vad som var fallet när kommunerna överlämnade färdtjänsten till Region Skåne. Handläggningskostnaderna inklusive trafikledning, ledning/administration och overhead har ökat mycket kraftigt. Det finns inte, vad vi kan se, några incitament för Skånetrafiken att begränsa dessa kostnader. SÖSK-kommunerna vill ha en tydlig förklaring till varför kommunernas färdtjänstkostnader ökat så kraftigt sedan handläggningen togs över av Skånetrafiken. En förklaring som vi efterlyst men tyvärr inte erhållit trots kontakt med såväl Skånetrafiken som Kommunförbundet Skåne.

Färdtjänstens egenavgiftstaxa

Färdtjänstens egenavgiftstaxa har varit oförändrad i många år. SÖSK-kommunerna kan konstatera att Region Skåne valde att inte höja egenavgiftstaxan i färdtjänsten när taxan i allmänna kollektivtrafiken höjdes 2015, vilket påverkar kommunernas kostnader för färdtjänsten.

För kommunerna i sydöstra Skåne; kommunalråd och oppositionsråd 2016-11-16.

Kent Mårtensson
Ystad

Leif Sandberg
Tomelilla

Stefan Lundgren
Sjöbo

Karl-Erik Olsson
Simrishamn

Kristina Bendz
Ystad

Torgny Larsson
Tomelilla

Cecilia Olsson Carlsson
Sjöbo

Anders Johnsson
Simrishamn

